

EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN KADINA UYGULANAN ŞİDDETE VE TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

Emel GÜVEN¹, Birsen ALTAY²

ÖZET

Amaç: Bu araştırma ebelik öğrencilerinin kadına uygulanan şiddete ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma 13-17 Kasım 2017 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ebelik bölümü birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri (N:166) oluşturmaktadır. Örneklem seçimine gidilmemiş olup, araştırmaya katılmaya gönüllü 119 öğrenciye ulaşılmıştır. Araştırmada veriler, araştırmacıların literatür doğrultusunda geliştirmiş olduğu, öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini sorgulayan Kişisel Bilgi Formu, Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Tutum Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Veriler SPSS 20 programı ile değerlendirilmiştir ve istatistiksel analizinde; Bağımsız İki Örnek t testi, One-Way Anova, Mann-Whitney U Testi, Kruskal Wallis Testi ve korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin %42'si birinci sınıf, %58'i ise dördüncü sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin yaş ortalaması 20.46±1.89, %71.4'ü yurttan kalıyor, %54.6'sı ilde yaşıyor, %69.3'ünün ailesinin geliri orta düzeyde, %79.8'i çekirdek aile tipine sahip, %26.1'i aile içinde şiddete tanık olmuş, %50.4'ü yaşamı süresince herhangi bir şiddete maruz kalmış, %80.7'si şiddet ile karşılaşma durumunda bildirim yapacağını belirtmiştir. Öğrencilerin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Tutum Ölçeği toplam puan ortalaması 34.96±13, Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği toplam puan ortalaması 157.68±18.81 olarak bulunmuştur. Ebelik birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin kadına uygulanan şiddete ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05).

Sonuç: Ebelik öğrencilerinin kadına uygulanan şiddete ilişkin çağdaş bir görüşe ve toplumsal cinsiyet rollerine yönelik ise eşitlikçi bir tutuma sahip olduğu saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Ebe; Kadına yönelik şiddet; Öğrenci; Toplumsal cinsiyet

Determination of Attitudes of Midwifery Students Towards Violence Against Women and Gender

ABSTRACT

Aim: This study was conducted to determine midwifery students' attitudes towards violence against women and gender roles.

Methodology: The research was conducted between 13-17 November 2017. The universe of the study consists of Ondokuz Mayıs University Midwifery Department first and fourth year students (N:166). Sampling selection was not made, and 119 students who volunteered to participate in the study were reached. The data in the study were collected using Personal Information Form, which inquired about the socio-demographic characteristics of the students, developed by the researchers in line with the literature, the Domestic Violence Against Women Attitude Scale and the Gender Roles Attitude Scale. The data were evaluated with SPSS 20 program and in statistical analysis; Two Independent Sample t test, One-Way Anova, Mann Whitney U Test, Kruskal Wallis Test and correlation analysis were used.

Results: 42% of the students participating in the research are first year students and 58% are fourth year students. The average age of the students is 20.46±1.89, 71.4% live in dormitories, 54.6% live in the city, 69.3% have a medium income, 79.8% have nuclear family type, 26.1% have witnessed violence in the family, % 50.4% of them have been subjected to any violence during their lifetime, 80.7% of them stated that they will make a notification in case of experiencing violence. The total score average of the Students' Domestic Violence Against Women Attitude Scale was 34.96±13 and the Gender Roles Attitude Scale was 157.68 ± 18.81. No significant difference was found between the attitudes of first and fourth year midwifery students towards violence against women and gender roles (p>0.05).

Conclusion: It has been determined that midwifery students have a contemporary view of violence against women and an egalitarian attitude towards gender roles.

Keywords: Gender; Student; Midwife; Violence against women

DOI:10.47115/jshs.764948

¹Araştırma Görevlisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı.

²Doçent Doktor, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı.

Sorumlu yazar: Emel Güven, emel.guven@omu.edu.tr

Yazar Notu: Bu çalışma, 2. Uluslararası Bilimsel Çalışmalarda Yenilikçi Yaklaşımlar Sempozyumu'nda (30 Kasım-2 Aralık 2018, Samsun) sözel bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 1993 yılında ‘‘Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Bildirgesini’’ yayınlamıştır. Bildirgede kadına şiddeti ‘‘kamusal alanda ya da özel hayatta kadınlara fiziksel, cinsel ya da psikolojik zarar verme veya bunlarla sonuçlanma olasılığı olan bu tür eylemlerin tehditleri, zorlama ya da keyfi olarak özgürlükten mahrum bırakma da dahil olmak üzere cinsiyete dayalı herhangi bir şiddet eylemi’’ olarak tanımlanmıştır. Kadına şiddet her bölgede, ülkede ve kültürde yaşanmakta ve gelir, sınıf, ırk ve etnik kökene bağılı olarak dünya genelinde devam etmektedir. Şiddet durumu kadınların gelişimini engellemekte, kadınların insan haklarından ve temel özgürlüklerinden yararlanmasını önlemektedir (United Nations, 2020).

Dünya çapında kadınların yaklaşık üçte birinin fiziksel ve/veya cinsel eş şiddeti ya da eş dışı cinsel şiddet yaşadığı gösterilmektedir. Küresel olarak kadın cinayetlerinin %38’i yakın bir erkek arkadaşı tarafından işlenmektedir (WHO, 2017). Fiziksel ve/veya cinsel eş şiddeti görülme sıklığı Afrika’da %36.6, Güneydoğu Asya’da %37.7, Doğu Akdeniz’de %37, Amerika’da %29.8 ve Avrupa’da %25.4’tür. Dünyada eşi tarafından şiddete uğrayan kadınların %37.8’i 40-44 yaş aralığında yer almaktadır (WHO, 2013).

Türkiye’de yapılan bir araştırmaya göre kadınların %36’sı hayatının bir döneminde fiziksel şiddete, %12’si cinsel şiddete ve %38’i her iki şiddet türünden en az birine maruz kalmıştır. Yerleşim yerine göre şiddet düzeyleri incelendiğinde, kırdan kentte yaşama şiddet düzeylerinde önemli bir değişiklik oluşturmazken yaşanan bölgeler arasında fiziksel şiddet düzeyi %27 ile %43 arasında değişmekte ve en yüksek şiddet düzeyi Orta Anadolu Bölgesi’nde görülmektedir. Fiziksel ya da cinsel şiddet türünden en az birini yaşayan kadınların %28.1’i 15-24 yaş aralığında, %42.7’si 45-59 yaş aralığında bulunmuştur (Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, 2015). Yerleşim yerine, yaş aralığına göre değişen kadına yönelik şiddet düzeyini toplumsal cinsiyet de önemli derecede etkilemektedir.

Toplumsal cinsiyet kadın ve erkeğin toplum tarafından biçtiği rolleri ve sorumlulukları kapsamaktadır. Toplumun belirlediği rollerde erkek kadına yönelik şiddeti kolaylıkla uygulayabilmekte ve buna da hakkı olduğunu düşünmektedir. Erkeğin her zaman güçlü ve kadını ilgilendiren herşeyden sorumlu olarak görüldüğü toplumda kadına haddini bildirme, terbiye etme gibi nedenlerle erkeğin kadına uyguladığı şiddet normal olarak görülmektedir (Kümbetoğlu, 2010; Akın ve Özvarış, 2012; Short ve ark., 2013). Toplumsal cinsiyetin neden olduğu kadına yönelik şiddeti erken dönemde fark etme ve önleme de kadınların büyük bir kısmıyla karşılaşan sağlık çalışanları oldukça önemli bir yere sahiptir.

Sağlık çalışanlarının kadına yönelik şiddeti zamanında tespitini engelleyen önemli sorunlardan birisi şiddete maruz kalan kadınları fark edememesidir. Bu durum aslında sağlık çalışanları için kaçırılmış bir fırsattır. Sağlık çalışanının şiddet durumunu farkedememesi yadsıma, gerekçelendirme, küçümseme, özdeşleştirme ve akıl yürütme gibi tutumlarından kaynaklanabilmektedir. Yaşanılan toplumun cinsiyete karşı algısı ile şiddete yönelik tutumu birbiri ile ilişkili olabilmektedir (Elmalı ve ark., 2011; Rocha ve ark., 2015). Sağlık profesyonellerinden özellikle mesleki alanı kadın olan ebelerin kadına yönelik şiddeti erken dönemde saptamasında ve önlemede bilgi düzeyleri ve toplumsal cinsiyet farkındalığı çok önemli bir yere sahiptir. Özellikle

kadınlar ile sürekli iletişim içerisinde olan ebelerin lisans eğitimleri döneminden itibaren kadına yönelik şiddet ve

toplumsal cinsiyete yönelik bilgi düzeyleri ve farkındalık kazanmaları kadına yönelik şiddet vakalarını daha erken dönemde saptanmasını sağlayacaktır.

Literatürde kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet konusunda ebe, hemşire ve öğrencilerle yapılmış çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Ebe ve hemşirelerle yapılan bir araştırmada erkek hemşirelerin kadınları suçlama eğiliminin daha yüksek olduğu bulunmuştur (Giacomo ve ark, 2016). Ebeler ve hemşirelik öğrencileri ile yapılan başka bir araştırmada, Avustralya ve Çin doğumlu erkek öğrencilerin aile içi şiddeti reddetme olasılığının kadın öğrencilere göre daha yaygın olduğu belirlenmiştir (Doran ve ark, 2019). Sağlık Yüksekokulu öğrencileri ile yapılan bir araştırmada toplumsal cinsiyet puanı (olumlu algı) arttıkça şiddet eğiliminin düştüğü belirlenmiştir (Uçtu ve Karahan, 2016). Toplumsal cinsiyet şiddet eğilimini etkileyen önemli faktörlerden birisidir. Bu araştırmada öğrencilerin kadına uygulanan şiddet ve toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlarını içermektedir. Başka bir araştırmada, ebe ve hemşirelerin %5.3’ü şiddete uğrayan kişinin hak ettiğini, %17.5’i şiddet uygulayan kişinin ruh sağlığının normal olduğunu ve %7’si de seven kişinin hem sevip hem de şiddet uygulayacağı inancını belirtmiştir (Elmalı ve ark., 2011). Başka bir araştırmada öğrencilerin %65.4’ü şiddete uğramış kadına yaklaşımda bulanamayacağını belirtmiştir (Dağlar ve ark., 2017). Şimşek ve Ardahan’ın (2020) yaptığı bir araştırmada kadına yönelik şiddetle ilgili bir kursa katılan ebeler ve hemşirelik öğrencilerinin geleneksel tutumlarının azaldığı saptanmıştır.

Literatürde ebeler ve öğrencileri ile yapılan araştırmaların büyük çoğunluğunda kadına yönelik şiddet ele alınmıştır ancak literatürde ebeler ve öğrencilerinin kadına yönelik şiddete ilişkin ve toplumsal cinsiyet rol tutumlarının birlikte incelendiği araştırmalar sınırlı sayıdadır (Wild ve ark, 2019; Çelik ve Aydın, 2019; Pinar ve Sabancıoğulları, 2019; Creedy ve ark, 2019; Masoumi ve ark, 2019). Kadın ile sürekli iletişim içerisinde olan ebelerin lisans eğitiminden itibaren kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet konularında farkındalık kazanmaları oldukça önemlidir. Bu araştırmamızın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ebeler ve öğrencilerin kadına uygulanan şiddete ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarına ebeler ve öğrencilerin lisans eğitiminin etkisini incelemek için birinci ve dördüncü sınıf öğrenciler araştırmaya dahil edilmiştir.

Bu araştırma ebeler ve öğrencilerinin kadına uygulanan şiddete ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın Soruları

1. Ebeler ve öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri nelerdir?
2. Ebeler ve öğrencilerinin kadına uygulanan şiddete ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın Türü, Yeri ve Zamanı: Tanımlayıcı araştırma ilkelerine göre planlanan bu araştırma Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebeler Bölümü öğrencileri ile 13-17 Kasım 2017 tarihlerinde yürütülmüştür.

Araştırmanın Evren ve Örnekleme: Araştırmada evreni bir üniversitenin Ebeler bölümü 1. ve 4. sınıf öğrencileri (N:166) oluşturmuştur. Öğrencilerin kadına uygulanan şiddete ve

toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarına ebelik lisans eğitiminin etkisini incelemek için birinci ve dördüncü sınıf öğrenciler araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmada rneklem seçimi yapılmadan evrenin tamamına ulaşılması planlanmış, araştırmaya katılmaya gönüllü 119 öğrenciye ulaşılmıştır.

Verilerin Toplanması: Araştırmada veriler, araştırmacıların literatür doğrultusunda geliştirdiği Kişisel Bilgi Formu, Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Tutum leği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum leği kullanılarak toplanmıştır. Veriler araştırmacı tarafından sözlü onam alınarak yüzyüze görüşme tekniği ile toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Literatüre dayalı araştırmacılar tarafından geliştirilen bu formda öğrencilerin yaş, sınıf, kardeş sayısı, kimle kaldığı, medeni durum, çalışma durumu, gelir durumu, sosyal güvenceye sahip olma, aile tipi, yaşamının büyük çoğunluğunun geçtiği yer, ebeveyn eğitim ve çalışma durumu gibi sosyo-demografik özellikleri yer almaktadır. Ayrıca bu form, kadına yönelik Şiddete tanık olma ya da maruz kalma durumları, Şiddet türleri, Şiddetin kim tarafından uygulandığı, başkasına Şiddet uygulama durumları, Şiddete tanık olma durumunda bildirim yapma durumları ve Şiddet ile toplumsal cinsiyet ilişkisine yönelik 21 soru içermektedir (Gürkan, 2019; Tathlıoğlu, 2019; Turhan, 2019).

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Tutum leği (KYAIŐT): Gmbl (2000) tarafından geliştirilen ölçek kadına uygulanan Şiddete yönelik tutumları ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçekte erkeğin eşine uyguladığı Şiddete yönelik 19 tutum ifadesi bulunmaktadır. Ölçekte yer alan ifadeler kadına yönelik fiziksel, duygusal, psikolojik, cinsel ve ekonomik Şiddeti ve Şiddete yönelik mitleri kapsamaktadır. Ölçeğin puan aralığı minimum 19, maksimum 95'tir. Ölçeğin bir kesme noktası bulunmamaktadır. Ölçek ekonomik Şiddet, duygusal, psikolojik, cinsel Şiddet, meşrulaştırıcı mitler (Şiddeti normalleştiren mitler) ve neden açıklayıcı mitler (Şiddeti bir nedene bağlayarak normalleştiren mitler) olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek 1'den 5'e doğru seeneklendirilmiş (1=Kesinlikle katılmıyorum, 5=Tamamen katılıyorum) Likert tipi bir lme aracıdır. 19 sorunun altısı (7,8,10,11,12,13) ters kodlanmıştır. Katılımcıların alt boyut ve toplam ölçek puanlarının yükselmesi Şiddete yönelik tutumlarda gelenekselliğin artışını, puanların düşmesi ise gelenekselliğin azalışını ifade etmektedir. Ölçeğin Cronbach alpha değeri 0.82 olup bu araştırma için Cronbach alpha değeri 0.92'dir.

Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum leği (TCRTÖ): Zeyneloğlu ve Terzioğlu tarafından 2011 yılında niversite ğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek eşitlikçi cinsiyet rolü, kadın cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü ve erkek cinsiyet rolü olmak üzere beş boyuttan oluşmaktadır. Ayrıca lek erkek cinsiyet rolü alt boyutu 6 madde, diğer alt boyutlar 8'er madde olmak üzere toplam 38 maddeden oluşmaktadır. Alt boyutlar toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarda etkili olan faktörlerin çeşitliliğini göstermektedir. Erkek cinsiyet rolü alt boyutu puan aralığı minimum 6, maksimum 30'dur. Diğer alt boyutların alabileceği puanlar minimum 8, maksimum 40'dır. Ölçek toplam puan aralığı 38 ile 190 arasında değişmektedir. Ölçeğin puanlama kısmında kesinlikle katılmıyorum (1) ve tamamen katılıyorum (5) ifadeleri arasında değişen beşli Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır. Ölçek puanlarının yüksekliliği katılımcıların eşitlikçi tutumunu, düşüklüğü ise katılımcıların geleneksel tutumunu göstermektedir. Ölçeğin Cronbach alpha

değeri 0.82 olup bu araştırma için Cronbach alpha değeri 0.91'dir.

Verilerin Değerlendirilmesi: Verilerin analizi SPSS 20.0 istatistik paket programı ile yapılmıştır. Verilerin normallik testlerinde Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Bağımsız İki rnek t testi, One-Way Anova, Mann-Whitney U Testi, Kruskal Wallis Testi ve korelasyon analizi testleri kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü: Araştırmada gerekli kurum izni alınmış olup, araştırmaya gönüllü olan öğrencilerin sözlü onamı ve izinleri alınmıştır.

BULGULAR

Araştırma kapsamına alınan ebelik ğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde, yaş ortalaması 20.58±2.13 (min 18-max 28) yıl olarak bulunmuştur. Ebelik ğrencilerinin %58'inin 4. sınıfa devam ettiği, %71.4'ünün yurtda kaldığı, %54.6'sının yaşamının büyük çoğunluğunun geçtiği yerin il olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik zelliklerinin Dağılımı

Yaş ortalaması (yıl) $\bar{X} \pm SD$: 20.58±2.13; Min-Max:18-28		
zellikler	n	%
Sınıf		
1.Sınıf	50	42
4.Sınıf	69	58
Öğrencilerin kiminle/nerede kaldığı		
Aile	27	22.7
Arkadaş	3	2.5
Yurt	85	71.4
Tek	4	3.4
Yaşamının büyük çoğunluğunun geçtiği yer		
İl	65	54.6
İlçe	35	29.4
Köy	19	16
Gelir durumu		
İyi	33	27.7
Orta	83	69.7
Kötü	3	2.5
Aile tipi		
Çekirdek aile	95	79.8
Geniş aile	21	17.5
Parçalanmış aile	3	2.7
Anne eğitim durumu		
Okur-yazar değil	2	1.7
Okur-yazar	10	8.4
İlköğretim	80	67.2
Lise	23	19.3
Üniversite	4	3.4
Baba eğitim durumu		
Okur-yazar	3	2.5
İlköğretim	54	45.4
Lise	42	35.3
Üniversite	20	16.8
Anne alışma durumu		
alışıyor	20	16.8
Çalışmıyor	99	83.2

Tablo 2. Öğrencilerin Şiddete Yönelik Özelliklerinin Dağılımı

Özellikler	n	%
Kadına yönelik şiddete ilişkin eğitim alma durumu		
Alan	46	38.7
Almayan	73	61.3
Alınan eğitimin yeterli olma durumu		
Yeterli	22	18.5
Yeterli değil	9	7.6
Kısmen yeterli	15	12.6
Eğitim almayanların şiddete yönelik eğitim isteği		
İsteyen	66	55.5
İstemeyen	7	5.8
Aile içinde herhangi bir şiddete tanık olma durumu		
Tanık olan	31	26.1
Tanık olmayan	88	73.9
Şiddete maruz kalma durumu		
Maruz kalan	60	50.4
Maruz kalmayan	59	49.6
Maruz kalan şiddet türü		
Fiziksel	22	18.5
Duygusal	35	29.4
Cinsel	2	1.7
Ekonomik	1	0.8
Şiddetin kim tarafından uygulandığı		
Anne	9	7.6
Baba	11	9.2
Kardeş	8	6.7
Sevgili	13	10.9
Arkadaş	17	14.3
Şiddet durumu ile karşılaşıldığında bildirim yapma durumu		
Bildirim yapan	96	80.7
Bildirim yapmayan	1	0.8
Şiddetin türüne göre bildirim yapan	22	18.5
Toplumsal cinsiyete ilişkin eğitim alma durumu		
Alan	54	45.4
Almayan	65	54.6
Alınan eğitimin yeterli olma durumu		
Yeterli	25	21
Yeterli değil	11	9.2
Kısmen yeterli	18	15.1
Toplumsal cinsiyete ilişkin eğitim isteği		
İsteyen	56	47.1
İstemeyen	9	7.6
Baba çalışma durumu		
Çalışıyor	114	95.8
Çalışmıyor	5	4.2

Öğrencilerin %69.7'sinin gelir durumunun orta düzeyde olduğu, %79.8'inin çekirdek aile yapısına sahip olduğu, %67.2'sinin annesinin ve %45.4'ünün babasının ilköğretim mezunu olduğu, %83.2'sinin annesinin çalışmadığı ve %95.8'inin babasının çalıştığı belirlenmiştir (Tablo 1).

Ebelik öğrencilerinin şiddete yönelik özellikleri incelendiğinde, %61.3'ünün kadına yönelik şiddete ilişkin eğitim almadığı, eğitim alan öğrencilerin %18.5'i alınan eğitimin yeterli olduğunu, eğitim almayan öğrencilerin %55.5'inin eğitim almak istediği ve %73.9'unun aile içinde herhangi bir şiddete tanık olmadığı belirlenmiştir (Tablo 2).

Birinci sınıfların tamamının, dördüncü sınıfların ise %33'ünün kadına yönelik şiddet konusunda eğitim almadığı saptanmıştır.

Öğrencilerin %50.4'ünün şiddete maruz kaldığı, şiddete maruz kalanların %29.4'ünün duygusal şiddet türü yaşadığı, %14.3'ünün arkadaşı tarafından şiddete uğradığı, %80.7'sinin şiddet durumu ile karşılaştığında ilgili yerlere bildirim yapıp engel olmaya çalıştığı bulunmuştur. Öğrencilerin %54.6'sının toplumsal cinsiyete yönelik eğitim almadığı, eğitim alan öğrencilerin %15.1'inin alınan eğitimin kısmen yeterli olduğunu ve eğitim almayan öğrencilerin %47.1'inin eğitim almak istediği saptanmıştır. Toplumsal cinsiyete ilişkin eğitim alan öğrencilerin %2.6'sı birinci sınıf iken, %42.8'si dördüncü sınıftır. Alınan eğitimi kısmen yeterli bulan öğrencilerin %0.8'ini birinci sınıf, %14.3'ünü dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır (Tablo 2).

Tablo 3. Araştırmada kullanılan KYAİŞTÖ ve TCRTÖ'nden Elde Edilen Puanların Dağılımı

KYAİŞTÖ Alt Boyutları	$\bar{X}\pm SD$	Min-Max
Ekonomik Şiddet	13.07±6.37	7-35
Duygusal, Psikolojik, Cinsel Şiddet	12.27±5.78	6-30
Meşrulaştırıcı Mitler	4.50±2.68	3-15
Neden Açıklayıcı Mitler	6.22±2.71	3-15
KYAİŞTÖ Toplam Puan	34.96±13	19-91
TCRTÖ Alt Boyutları	$\bar{X}\pm SD$	Min-Max
Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	36.50±4.95	9-40
Kadın Cinsiyet Rolü	28.99±5.57	16-40
Evlilikte Cinsiyet Rolü	36.63±4.09	19-40
Geleneksel Cinsiyet Rolü	29.89±5.76	13-40
Erkek Cinsiyet Rolü	25.09±4.02	7-30
TCRTÖ Toplam Puan	157.68±18.81	103-190

Öğrencilerin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Tutum Ölçeği toplam puan ortalaması 34.96±13 olup öğrenciler çağdaş bir görüşe sahiptir. Ölçeğin alt boyut puan ortalamaları ekonomik şiddet için 13.07±6.37, duygusal, psikolojik, cinsel şiddet için 12.27±5.78, meşrulaştırıcı mitler için 4.50±2.68 ve neden açıklayıcı mitler için 6.22±2.71'dir. Öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği toplam puan ortalaması 157.68±18.81 olup öğrenciler eşitlikçi tutuma sahiptir. Ölçeğin alt boyut puan ortalamaları eşitlikçi cinsiyet rolü için 36.50±4.95, kadın cinsiyet rolü için 28.99±5.57, evlilikte cinsiyet rolü için 36.63±4.09, geleneksel cinsiyet rolü için 29.89±5.76 ve erkek cinsiyet rolü için 25.09±4.02'dir (Tablo 3). Birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Tutum Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (p>0.05). Öğrencilerin kaldığı yer, yaşamının büyük çoğunluğunun geçtiği yer, gelir durumu, aile tipi, ebeveyn eğitim ve çalışma durumu özellikleri ile KYAİŞTÖ ve TCRTÖ toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05) (Tablo 4). Öğrencilerin şiddet durumunda bildirim yapma

durumları ile KYAİŞTÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0.05$). Şiddet durumunda şiddetin özelliğine göre bildirim yapma yanıtını veren öğrencilerin şiddete ilişkin daha geleneksel tutumda olduğu saptanmıştır. Ebelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyete ilişkin eğitim isteği ile KYAİŞTÖ ve TCRTÖ toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Toplumsal cinsiyete yönelik eğitim isteği olmayan öğrencilerin şiddete ilişkin daha geleneksel bir tutuma sahip olduğu bulunmuştur. Toplumsal cinsiyete ilişkin eğitim isteği olan öğrencilerin toplumsal cinsiyete yönelik daha eşitlikçi tutuma sahip olduğu belirlenmiştir (Tablo 5).

Tablo 4. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre KYAİŞTÖ ve TCRTÖ Toplam Puan Ortalamalarının Dağılımı

Özellikler	KYAİŞTÖ Toplam Puan Medyan (Min-Max)	TCRTÖ Toplam Puan Medyan (Min-Max) $\bar{X}\pm SD$
Sınıf		
1.Sınıf	32.5(19-85)	160(118-190)
4.Sınıf	32(21-91)	161(103-188)
İstatistik*	U=1627.000; p=0.597	U=1699.000; p=0.889
Öğrencilerin kiminle/nerede kaldığı		
Aile	30(22-91)	154.96±21.43
Arkadaş	39(29-45)	137.66±30.61
Yurt	33(19-90)	158.45±18.47
Tek	31.5(29-49)	157.50±15.06
İstatistik	KW=0.619; p=0.892	F=1.255; p=0.293
Yaşamının büyük çoğunluğunun geçtiği yer		
İl	31(19-91)	157.07±22.17
İlçe	32(22-90)	156.42±16.03
Köy	34(21-54)	158.47±15.48
İstatistik	KW=0.392; p=0.822	F=0.067; p=0.935
Gelir durumu		
İyi	31(21-71)	162(115-187)
Orta	32(19-91)	160(103-190)
Kötü	51(30-90)	159(111-161)
İstatistik	KW=2.629; p=0.269	KW=1.307; p=0.520
Aile tipi		
Çekirdek aile	31(19-91)	161(111-190)
Geniş aile	38(21-85)	154(103-181)
Parçalanmış aile	29(26-55)	149(121-165)
İstatistik	KW=1.650; p=0.438	KW=2.691; p=0.260
Anne eğitim durumu		
Okur-yazar değil	39(27-51)	132.5(118-147)
Okur-yazar	33(23-85)	166.5(120-190)
İlköğretim	31.5(19-90)	160(111-190)
Lise	31(21-91)	164(103-187)
Üniversite	35.5(26-37)	153.5(137-165)
İstatistik	KW=0.620; p=0.961	F=1.277; p=0.283
Baba eğitim durumu		
Okur-yazar	50(24-55)	121(120-177)
İlköğretim	32.5(19-90)	160.5(118-190)
Lise	30.5(19-82)	160(103-190)
Üniversite	34.5(22-91)	162.5(115-185)
İstatistik	KW=1.697; p=0.638	KW=1.312; p=0.726
Anne çalışma durumu		
Çalışıyor	29(19-55)	159.40±21.52
Çalışmıyor	33(19-91)	156.64±19.07
İstatistik	U=800.500; p=0.178	t=0.576; p=0.566
Baba çalışma durumu		
Çalışıyor	32(19-91)	160(103-190)
Çalışmıyor	31(30-71)	169(118-184)
İstatistik	U=200.000; p=0.260	U=235.500; p=0.512

*t: Bağımsız İki Örnek t Testi, F: One-Way Anova Testi, U: Mann-Whitney U Testi, KW: Kruskal Wallis Testi

Şiddete yönelik eğitim almayan öğrencilerin şiddete ilişkin eğitim isteği ile TCRTÖ puan ortalamaları arasındaki fark anlamlı düzeydedir (p<0.05). Eğitim isteği olan öğrencilerin toplumsal cinsiyete yönelik daha eşitlikçi tutuma sahip olduğu saptanmıştır.

5).

Maruz kalınan şiddet türü ile TCRTÖ puan ortalamaları arasındaki fark anlamlı düzeyde bulunmuştur. (p<0.05). Fiziksel olarak şiddete uğrayan öğrencilerin toplumsal cinsiyete ilişkin daha eşitlikçi tutumu olduğu belirlenmiştir (Tablo

Tablo 5. Öğrencilerin Şiddete Yönelik Özelliklerine Göre KYAİŞTÖ ve TCRTÖ Toplam Puan Ortalamalarının Dağılımı

Özellikler	KYAİŞTÖ Toplam Puan Medyan (Min-Max)	TCRTÖ Toplam Puan Medyan (Min-Max) $\bar{X} \pm SD$
Kadına yönelik şiddete ilişkin eğitim alma durumu		
Alan	31(22-91)	161(111-187)
Almayan	33(19-90)	160(103-190)
İstatistik	U=1656.000; p=0.900	U=1583.000; p=0.600
Eğitim almayanların şiddete yönelik eğitim isteği		
İsteyen	31.5(19-90)	158.42±17.94
İstemeyen	50(29-67)	139.42±25.58
İstatistik	U=81.000; p=0.432	t=2.554; p=0.013
Aile içinde herhangi bir şiddete tanık olma durumu		
Tanık olan	30(19-90)	161(103-185)
Tanık olmayan	34(19-91)	160(111-190)
İstatistik	U=1160.000; p=0.216	U=1346.000; p=0.913
Şiddete maruz kalma durumu		
Maruz kalan	31.5(19-85)	161(111-190)
Maruz kalmayan	33(19-91)	157(103-190)
İstatistik	U=1726.000; p=0.815	U=1558.000; p=0.260
Maruz kalınan şiddet türü		
Fiziksel	31(22-85)	166.90±14.34
Duygusal	31(19-67)	155.60±21.88
Cinsel	32(30-34)	129.50±20.5
Ekonomik	43(43)	139.0±0
İstatistik	KW=1.506; p=0.681	F=3.473; p=0.022
Şiddetin kim tarafından uygulandığı		
Anne	30(22-85)	164(115-185)
Baba	29(23-48)	161(132-183)
Kardeş	30.5(23-71)	170(118-190)
Sevgili	39(24-56)	161(111-188)
Arkadaş	31(19-59)	160(124-184)
İstatistik	KW=2.183; p=0.702	KW=1.194; p=0.879
Şiddet durumunda bildirim yapma durumu		
Bildirim yapan	30.5(19-91)	161(111-190)
Bildirim yapmayan	26(26)	146(146)
Şiddetin türüne göre bildirim yapan	41(19-90)	150.5(103-184)
İstatistik	KW=9.316; p=0.009	KW=4.394; p=0.111
Toplumsal cinsiyete ilişkin eğitim alma durumu		
Alan	31(19-91)	161(111-187)
Almayan	33(19-90)	160(103-190)
İstatistik	U=1720.000; p=0.852	U=1713.000; p=0.823
Alınan eğitimin yeterli olma durumu		
Yeterli	34(22-91)	155(111-187)
Yeterli değil	35(19-71)	157(115-184)
Kısmen yeterli	29(22-55)	167.5(118-185)
İstatistik	KW=3.208; p=0.201	KW=3.970; p=0.137
Toplumsal cinsiyete ilişkin eğitim isteği		
İsteyen	32.5(19-90)	160.21±15.34
İstemeyen	44(29-50)	146.44±23.79
İstatistik	U=138.000; p=0.030	t=2.302; p=0.025

Ebelik öğrencilerinin kadına şiddete ilişkin eğitim alma durumu, alınan eğitimin yeterli olma durumu, eğitim almayanların şiddete yönelik eğitim isteği, aile içinde herhangi bir şiddete tanık olma durumu, şiddete maruz kalma durumu, maruz kalınan şiddet türü, şiddetin kim tarafından uygulandığı, toplumsal cinsiyete ilişkin eğitim alma durumu ve alınan eğitimin yeterli olma durumu ile KYAİŞTÖ puan ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$). Ebelik öğrencilerinin kadına şiddete ilişkin eğitim alma durumu, alınan eğitimin yeterli olma durumu, aile içinde herhangi bir

şiddete tanık olma durumu, şiddete maruz kalma durumu, maruz kalınan şiddet türü, şiddetin kim tarafından uygulandığı, şiddet durumunda bildirim yapma durumu, toplumsal cinsiyete ilişkin eğitim alma durumu ve alınan eğitimin yeterli olma durumu ile TCRTÖ puan ortalamaları arasındaki fark anlamlı düzeyde saptanmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 5).

Kadına yönelik aile içi şiddete ilişkin tutumlar ile toplumsal cinsiyet rol tutumları arasında orta düzeyde negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0.05$). İlişkinin negatif yönlü olması, kadına uygulanan şiddete ilişkin geleneksel tutumun azalması durumunda toplumsal cinsiyete yönelik eşitlikçi tutumun arttığını ifade etmektedir.

TARTIŞMA

Araştırmanın amacı, ebelik öğrencilerinin kadına uygulanan şiddete ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesidir. Araştırmada şiddete tanık olma durumunda şiddetin fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik şiddet olma türüne göre bildirim yapma yanıtını veren ebelik öğrencilerinin şiddete ilişkin daha geleneksel tutumda olduğu saptanmıştır. Sabancıoğulları ve arkadaşlarının 2016 yılında hemşirelik öğrencileri ile yaptığı bir araştırmada, kadına yönelik şiddet durumlarına müdahalenin yeterli olduğunu düşünen öğrencilerin şiddete yönelik geleneksel tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin flört şiddetine yönelik tutumlarının şiddete maruz kalma durumları ile ilişkisini inceleyen araştırmalarda erkeğin flört durumunda uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddeti kabul eden bireylerin fiziksel şiddet yaşadıkları saptanmıştır (Başar ve Demirci, 2015; Selçuk ve ark, 2018). Araştırma sonuçlarına göre kadına yönelik aile içi şiddete ilişkin geleneksel tutumun şiddete yönelik düşünceleri, şiddet yaşama durumunu etkilemekte ve araştırma sonucunu desteklemektedir. Öğrencilerin kadına uygulanan şiddetin türüne göre bildirim yapma durumu ataerkil toplum yapısı, kültür ve toplumsal cinsiyetten kaynaklanabilir.

Toplumsal cinsiyete yönelik eğitim isteği olmayan öğrencilerin kadına şiddete yönelik daha geleneksel bir tutuma sahip olduğu belirlenmiştir. Üniversite öğrencileri ile yapılan bir araştırmada, öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısının artması ile şiddete yönelik geleneksel tutumun arttığını bulunmuştur (Akpınar ve ark, 2019). Geleneksel tutuma sahip öğrencilerde toplumsal cinsiyete yönelik eğitim isteğinin olmaması durumu, geleneksel tutuma yönelik düşüncelerin etkisi ve toplumsal cinsiyet konusundaki farkındalık düzeyine bağlı olabilir.

Toplumsal cinsiyete ilişkin eğitim isteği olan öğrencilerin toplumsal cinsiyete yönelik daha eşitlikçi tutuma sahip olduğu belirlenmiştir. Şimşek ve Ardahan'ın 2020 yılında yaptığı araştırmada kadına yönelik şiddetle ilgili bir kursa katılan ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin geleneksel tutumlarının azaldığı saptanmıştır. Eğitimin hem kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet konularında etkisi bulunmaktadır. Araştırma sonucu çalışma bulgusunu

destelemektedir. Öğrencilerin toplumsal cinsiyet konusunda eğitim isteği, öğrencilerin kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet konusunda sahip oldukları farkındalıktan kaynaklanabilir.

Şiddete ilişkin eğitim isteği olan ebelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyete yönelik daha eşitlikçi tutuma sahip olduğu saptanmıştır. Üniversite öğrencileri ile toplumsal cinsiyet ve şiddet konusunda yapılan bazı araştırmalarda, toplumsal cinsiyet algısı olumsuz olan öğrencilerin fiziksel şiddet yönünden daha riskli olduğu bulunmuştur (Reyes ve ark, 2016; Selçuk ve ark, 2018). Başka bir araştırmada kadına yönelik şiddetle ilgili bir kursa katılan ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin geleneksel tutumlarının azaldığı belirlenmiştir (Şimşek ve Ardahan, 2020). Kadına uygulanan şiddete ilişkin eğitim isteği olan öğrencilerin toplumsal cinsiyete ilişkin duyarlılığı, farkındalığı ve ilgisi daha yüksek olabilir. Ayrıca öğrencilerin eğitim isteği kadına yönelik şiddete ilişkin çağdaş tutuma sahip olmalarından kaynaklanabilir.

Fiziksel olarak şiddete uğrayan ebelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyete ilişkin daha eşitlikçi tutuma sahip olduğu belirlenmiştir. Uçtu ve Karahan'ın 2016 yılında Sağlık Yüksekokulu öğrencileri ile yaptığı bir araştırmada, öğrencilerin fiziksel şiddete maruz kalmaları ile cinsiyet rolleri arasındaki ilişki anlamlı düzeyde saptanmıştır. Toplumsal cinsiyet ve kadına yönelik şiddet birbiri ile ilişkili kavramlardır. Öğrencilerin fiziksel bir şiddete maruz kalması toplumsal cinsiyete yönelik algısını, duyarlılığını ve farkındalığını artırmış olabilir.

Kadına yönelik aile içi şiddete ilişkin geleneksel tutum azaldıkça toplumsal cinsiyete yönelik eşitlikçi tutum artmaktadır. Yapılan bir araştırmada toplumsal cinsiyet olumlu algısının artması ile kadına yönelik şiddet eğiliminde azalmanın olduğu negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Uçtu ve Karahan, 2016). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği sonucunda meydana gelen durumlardan birisi de kadına yönelik şiddettir. Ataerkil toplum yapısı nedeni ile kadın ve erkek arasında ortaya çıkan asimetric güç ilişkisi kadına yönelik şiddete neden olmaktadır. Bu durumda öğrencilerin kadına uygulanan şiddete ve toplumsal cinsiyete ilişkin tutumları arasındaki ilişkiyi etkileyebilir.

Öğrencilerin sınıflara göre Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Tutum Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği puan ortalamaları arasındaki fark anlamlı düzeyde bulunmamıştır. Yapılan bir araştırmada öğrencilerin sınıf düzeyine göre Şiddete İlişkin Tutum Ölçeği puan ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (Dağlar ve ark., 2017). Başka bir araştırmada sınıf düzeylerine göre ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum Ölçeği puan ortalaması arasındaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Derya ve ark., 2017). Sınıf düzeyine göre kadına uygulanan şiddet ve toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlar arasında anlamlı bir farkın olmaması bu konuların güncel ve iletişim kanallarında oldukça sık yer almasından kaynaklanabilir. Sınıf düzeyleri içerisinde şiddete yönelik tutumlarda anlamlı bir farkın olmasını lisans eğitiminde alınan şiddete yönelik dersler etkileyebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ebelik öğrencilerinin kadına uygulanan şiddete ilişkin çağdaş bir tutuma, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin ise eşitlikçi bir tutuma sahip olduğu bulunmuştur. Ebelik birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin kadına uygulanan şiddete ve toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur. Kadına uygulanan şiddete ilişkin geleneksel tutum

azaldıkça toplumsal cinsiyete yönelik eşitlikçi tutum artmaktadır. Araştırmada şiddete tanık olma durumunda şiddetin türüne göre bildirim yapma yanıtını veren, toplumsal cinsiyete yönelik eğitim isteği olmayan öğrencilerin şiddete ilişkin daha geleneksel tutumda olduğu bulunmuştur. Toplumsal cinsiyet ve şiddete yönelik eğitim isteği olan ve fiziksel olarak şiddete uğrayan ebelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyete yönelik daha eşitlikçi tutuma sahip olduğu belirlenmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda üniversitelerin müfredatlarına toplumsal cinsiyet ve kadına yönelik şiddet konusunda derslerin eklenmesi, üniversite öğrencileri için seminerlerin yapılması ve toplumsal cinsiyet farkındalık eğitimlerinin verilmesi, toplumsal cinsiyete ve kadına yönelik şiddete ilişkin öğrenci topluluk ve kulüplerinin oluşturulması önerilebilir. Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet ve kadına yönelik şiddet konularını birlikte ele alan bilimsel çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

Akın, A., Özvarış, ř.B. (2012). Toplumsal Cinsiyet Kavramı ve Sağlığa Etkileri. Ç. Güler, L. Akın (Ed). Halk Sağlığı Temel Bilgiler (s.116-126). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Akpınar, R.B., Küçüköğlü, S., Apay, S.E., Karaca, N., Balcı, A. (2019). Üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı örselenme yaşantıları, toplumsal cinsiyet algıları, şiddet eğilimleri ve şiddetle karşılaşma durumları. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 62, 409-430.

Başar, F., Demirci, N. (2015). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve şiddet. *KASHED*, 2, 41-52.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu. (1993). Declaration on the Elimination of Violence Against Women., <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/violenceagainstwomen.aspx>. Erişim Tarihi: 12.04.2020.

Çelik, A., Aydın, A. (2019). The effect of a course on violence against women on the attitudes of student midwives and nurses towards domestic violence against women, their occupational roles in addressing violence, and their abilities to recognize the signs of violence. *Perspect Psychiatr Care*, 55, 210-217.

Creedy, D, Baird, K, Gillespie K. (2020). A cross-sectional survey of pregnant women's perceptions of routine domestic and family violence screening and responses by midwives: Testing of three new tools. *Women Birth*, 33(4), 393-400.

Dağlar, G, Bilgiç, D, Demirel, G. (2017). Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları. *DEUHFED*, 10(4), 220-228.

Derya Y.A., Taşhan S.T., Uçar T, Karaaslan T, Tunç Ö.A. (2017). Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların cinsel tabulara etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(1),1-8.

Doran, F, Hutchinson, M, Brown, J, East, L, Irwin, P, Mainey, L, Mather, C, Miller, A, Mortel T.V., Sweet, L, Yates, K. (2019). Australian nursing and midwifery student beliefs and attitudes about domestic violence: A multi-site, cross-sectional study, 40, 102613. doi: 10.1016/j.nepr.2019.08.007.

Elmalı, F, Erten, Z.K., Zincir, H, Özen, B, Balcı, E. (2011). Hemşire ve ebelerin aile içi fiziksel şiddete bakış açıları. *Sağlık Bilimleri Dergisi*, 20(1), 39-47.

Giacomo, P.D., Cavallo, A, Bagnasco, A, Sartini, M, Sasso, L. (2017). Violence against women: knowledge,

attitudes and beliefs of nurses and midwives. *Journal of Clinical Nursing*, 26, 2307-2316.

Gömbül Ö. (2000). Hemşirelerin Ailede Kadına Eşi Tarafından Uygulanan şiddete ve şiddete Mesleki Role İlişkin Tutumları. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi* ,2(1):19-32.

Violence against women: knowledge, attitudes and beliefs of nurses

and midwives
Kadına Yönelik şiddetin Ortadan Kaldırılması Bildirgesi, 1993.

https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocitiescrimes/Doc.21_declaration%20elimination%20vaw.pdf. Erişim Tarihi: 12.04.2020.

Kümbetoğlu, B. (2010). Değersizleştirme: Kadınları Maruz Kaldıkları şiddete Toplumsal Cinsiyet Rollerini ve Beklentilerinin Önemi. Yasemin İnceoğlu ve Altan Kar (Ed). *Dişilik, Güzellik ve şiddet Sarmalında Kadın ve Bedeni*. (s.39-65). İstanbul:Ayrıntı Yayınları.

Masoumi, S.Z., Babahydarian, F, Sangestani, G, Roshanaei, G. (2019). assessment of different types of domestic violence against pregnant mothers exposed to violence in sahenh city. *Pajouhan Scientific Journal*, 17(2), 24-30.

Rocha, B.D., Landerdahl, M.C., Cortes, L.F., Vieira, L.T., Padoin, S.M.M. (2015). Violence against women: perceptions of nursing students' about the focus on the formation. *Invest Educ. Enferm*, 33(22), 260-268.

Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi şiddet Araştırması, 2015. <http://www.hips.hacettepe.edu.tr/KKSA-TRAnaRaporKitap26Mart.pdf>. Erişim Tarihi: 12.04.2020.

Pınar, S, Sabancıoğulları, S. (2019). Nursing and midwifery students' attitudes towards violence against women and recognizing signs of violence against women. *International Journal of Caring Sciences*, 12(3), 1520-1529.

Reyes, H.L.M., Foshee, V.A., Niolon, P.H., Reidy, D.E., Hall, J.E. (2016). Gender role attitudes and male adolescent dating violence perpetration: normative beliefs as moderators. *J Youth Adolesc*, 45, 350-360.

Sabancıoğulları, S, Yılmaz, F.T., Ar, E, Çakmaktepe, G. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin kadına yönelik şiddete ve şiddete mesleki role ilişkin tutumları, benlik saygıları ve etkileyen faktörler. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 13(1), 35-43.

Selçuk, K.T., Avcı, D, Mercan, Y. (2018). Üniversite öğrencilerinde flört şiddetine maruziyet: flört şiddetine yönelik tutumların ve toplumsal cinsiyet algısının şiddete maruziyet ile ilişkisi. *ACU Sağlık Bil Derg*, 9(3), 302-308.

Short, S. E., Yang, Y. C., Jenkins, T. M. (2013). Sex, gender, genetics, and health. *American Journal Of Public Health*. 103(1), 93-101.

şimşek, H, Ardahan, M. (2020). The level of recognition of the symptoms of violence against women by senior year nursing and midwifery students. *Contemporary Nurse*, <https://doi.org/10.1080/10376178.2020.1737554>.

Uçtu, A, Karahan, N. (2016). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin cinsiyet rolleri, toplumsal cinsiyet algısı ve şiddet eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(8), 2882-2905.

United Nations, 2020. Violence against women. <https://www.un.org/womenwatch/daw/vaw/v-overview.htm>. Erişim Tarihi: 12.04.2020.

Zeynelođlu S, Terziođlu F. (2011). Toplumsal cinsiyet rolleri tutum olçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik özellikleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi (H. U. Journal of Education),40, 409-420.

WHO, 2017. Violence against women. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>. Erişim Tarihi: 11.04.2020.

WHO, 2013. Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence. https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/85239/9789241564625_eng.pdf?sequence=1. Erişim Tarihi: 11.04.2020.

Wild, K, Gomes, L, Fernandes, A, Araujo, G, Madeira, I, Matos, L, McDonald, S, Taft, A. (2019). Responding to violence against women: A qualitative study with midwives in Timor-Leste. *Women and Birth*, 32(4), 459-466.